Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (neljas koda)

15. aprill 2021 *

Eelotsusetaotlus – Põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse – Määrus (EL) nr 1151/2012 – Artikli 49 lõike 3 esimene lõik ja artikli 4 teine lõik – Artikli 53 lõike 2 esimene lõik – Tootespetsifikaadi muutmine – Spreewaldi (Saksamaa) kornišonid „Spreewälder Gurken (KGT)“ – Olulised muudatused – Vastulausete ja vastuväidete menetlemine – Muutmistaotlusele esitatud vastuväide – Hagi selle taotluse rahuldamise otsuse peale – Mõiste „õiguspärane huvi“

Kohtuasjas C-53/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Bundesgerichtshofi (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) 19. detsembri 2019. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 3. veebruaril 2020, menetluses

Hengstenberg GmbH & Co. KG

versus

Spreewaldverein eV,

EUROOPA KOHUS (neljas koda),

koosseisus: koja president M. Vilaras, kohtunikud N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin (ettekandja) ja K. Jürimäe,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– Spreewaldverein eV, esindaja: *Rechtsanwalt* D. Terheggen,

– Kreeka valitsus, esindajad: E. Leftheriotou, A. Vasilopoulou ja M. Tassopoulou,

– Prantsuse valitsus, esindajad: A.-L. Desjonquères ja C. Mosser,

– Austria valitsus, esindajad: A. Posch, J. Schmoll ja C. Drexel,

– Euroopa Komisjon, esindajad: M. Konstantinidis, B. Hofstötter ja I. Naglis,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta (ELT 2012, L 343, lk 1) artikli 49 lõike 3 esimest lõiku ja lõike 4 teist lõiku koostoimes selle määruse artikli 53 lõike 2 esimese lõiguga.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on Hengstenberg GmbH & Co. KG ja ühendus Spreewaldverein eV, mis ühendab kõiki kornišonide „Spreewälder Gurken (KGT)“ (Spreewaldi (Saksamaa) kornišonid) tootjaid, kelle jaoks on registreeritud kaitstud geograafiline tähis, ning mille ese on Deutsches Patent- und Markenamtile (Saksamaa patendi- ja kaubamärgiamet; edaspidi „DPMA“) esitatud taotlus selle toote spetsifikaadi muutmiseks.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus (EMÜ) nr 2081/92

3 Nõukogu 14. juuli 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2081/92 põllumajandustoodete ja toiduainete geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta (EÜT 1992, L 208, lk 1; ELT eriväljaanne 03/13, lk 4) artikli 7 lõige 3 sätestas:

„Iga füüsiline või juriidiline isik, keda registreerimine õigustatult puudutab, võib esitada vastuväite kavandatud registreerimisele, saates nõuetekohaselt põhjendatud avalduse oma elu- või asukohaliikmesriigi pädevale ametiasutusele. Pädev asutus võtab vajalikud meetmed, et võtta märkusi või vastuväiteid arvesse ette nähtud tähtaja jooksul.“

Määrus (EÜ) nr 510/2006

4 Nõukogu 20. märtsi 2006. aasta määruse (EÜ) nr 510/2006 põllumajandustoodete ja toidu geograafiliste tähiste ja päritolunimetuste kaitse kohta (ELT 2006, L 93, lk 12) artikli 7 lõikes 2 oli sätestatud:

„Iga õigustatud huvi omav füüsiline või juriidiline isik, kes elab või on asutatud mõnes muus liikmesriigis kui see, kus registreerimist taotletakse, või kolmandas riigis, võib samuti esitada kavandatavale registreerimisele nõuetekohaselt põhjendatud vastuväite.

[…]“.

Määrus nr 1151/2012

5 Määruse nr 1151/2012 põhjendustes 17–20 ja 39 on märgitud:

„(17) Päritolunimetus ja geograafiline tähis tuleks anda ainult sellistele toodetele ja toidule, mille omaduste ja geograafilise päritolu vahel on olemas olemuslik seos. Asjaolu, et senine kava hõlmas ainult teatavaid šokolaadi- ja kondiitritoodete liike, on puudus, mis tuleb kõrvaldada.

(18) Päritolunimetuste ja geograafiliste tähiste kaitsmise konkreetsed eesmärgid on põllumajandusettevõtjatele ja tootjatele teatava toote kvaliteedi ja omaduste või selle tootmise viisi eest õiglase tasu tagamine ning geograafilise päritoluga seotud kindlate omaduste kohta selge teabe esitamine, võimaldades seeläbi tarbijatel teha põhjendatumaid ostuotsuseid.

(19) Kaitstud nimetustega seotud intellektuaalomandi õiguste ühetaoline kaitse kogu [Euroopa Liidus] on esmatähtis eesmärk, mida saab tulemuslikumalt saavutada liidu tasandil.

(20) Liidu raamistik, mis kaitseb päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid seeläbi, et näeb ette nende kandmise registrisse, lihtsustab nende vahendite arendamist, kuna selle tulemusel loodud ühtsema lähenemisviisiga tagatakse aus konkurents selliselt tähistatud toodete tootjate vahel ja suurendatakse toodete usaldusväärsust tarbijate silmis. Tuleks ette näha, et päritolunimetused ja geograafilised tähised töötatakse välja liidu tasandil ning edendatakse mehhanismide loomist nende kaitseks kolmandates riikides Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) raamistikus või mitme- ja kahepoolsete lepingutega, panustades seeläbi toodete kvaliteedi ja nende tootmisviisi tunnustamisse kui täiendavat väärtust andvasse tegurisse.

[…]

(39) Selleks et vältida ebaausate konkurentsitingimuste tekkimist, peaks igal tootjal, sealhulgas kolmanda riigi tootjal, olema võimalik kasutada garanteeritud traditsioonilise toote registreeritud nimetust, tingimusel et asjaomane toode vastab asjaomase spetsifikaadi nõuetele ja tootja osaleb kontrollisüsteemis. Liidus toodetud garanteeritud traditsiooniliste toodete puhul tuleks märgistusel esitada liidu sümbol nii, et oleks võimalik seda seostada märkega „garanteeritud traditsiooniline toode“.“

6 Selle määruse artikli 1 „Eesmärk“ lõikes 1 on sätestatud:

„Käesoleva määruse eesmärk on aidata põllumajandustoodete ja toidu tootjail teavitada ostjaid ja tarbijaid toodete omadustest ja nende toodete ja toidu põllumajandusliku tootmise viisidest, et seeläbi tagada:

a) ausad konkurentsitingimused neile põllumajandusettevõtjaile ja põllumajandustoodete ja toidu tootjaile, kelle toodetel ja toidul on omadusi ja tunnuseid, mis tõstavad toote väärtust;

b) tarbijaile usaldusväärse teabe kättesaadavus selliste toodete kohta;

c) intellektuaalomandi õigustest kinnipidamine ja

d) siseturu terviklikkus.

Käesolevas määruses sätestatud meetmed on ette nähtud põllumajanduse ja töötlemise ning kvaliteettoodangut andvate põllumajandusliku tootmise süsteemide toetamiseks, aidates seeläbi saavutada maaelu arengu poliitika eesmärke.“

7 Nimetatud määruse artikli 5 lõige 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolevas määruses on „geograafiline tähis” nimetus, mis osutab sellele, et:

a) toode on pärit teatavast kohast, piirkonnast või riigist,

b) toote teatav kvaliteet, maine või muu omadus tuleneb peamiselt tema geograafilisest päritolust ning

c) vähemalt üks tootmisetappidest toimub määratletud geograafilises piirkonnas.“

8 Sama määruse artikli 10 lõikes 1 on ette nähtud:

„1. Artikli 51 lõikes 2 osutatud põhjendatud vastuväide on vastuvõetav üksnes siis, kui [Euroopa] komisjon on saanud selle nimetatud lõikes osutatud tähtaja jooksul ja tingimusel, et selles:

a) tõendatakse, et artiklis 5 ja artikli 7 lõikes 1 osutatud tingimused on täitmata;

b) tõendatakse, et kavandatud nimetuse registreerimine oleks vastuolus artikli 6 lõigetega 2, 3 või 4;

c) tõendatakse, et kavandatud nimetuse registreerimine kahjustaks täielikult või osaliselt samasugust nimetust, kaubamärki või tooteid, mida on õiguspäraselt turustatud vähemalt viis aastat enne artikli 50 lõike 2 punktis a ettenähtud avaldamise kuupäeva või

d) selles on esitatud üksikasju, millest võib järeldada, et nimetus, mille registreerimist taotletakse, on üldmõiste.“

9 Määruse nr 1151/2012 artikli 49 „Nimetuse registreerimise taotlemine“ lõigetes 2–4 on sätestatud:

„2. Taotlus esitatakse liikmesriigi asutustele, kui II jaotises sätestatud kava raames registreerimise taotlus hõlmab selle liikmesriigi geograafilist piirkonda või kui III jaotises sätestatud kava raames registreerimise taotluse esitab selles liikmesriigis moodustatud rühm.

Liikmesriik vaatab taotluse nõuetekohaselt läbi, et kontrollida, kas see on põhjendatud ja vastab vastava kava tingimustele.

3. Käesoleva artikli lõike 2 teises lõigus nimetatud läbivaatamise käigus algatab liikmesriik riigisisese vastuväidete esitamise menetluse, millega tagatakse nimetatud taotluse nõuetekohane avaldamine ja nähakse ette mõistlik aeg, mille jooksul võib iga õiguspärast huvi omav füüsiline või juriidiline isik, kelle elukoht on selles riigis või kes on selle riigi territooriumil asutatud, esitada taotlusele oma vastuväite.

Liikmesriik hindab II jaotises sätestatud kava raames saadud vastuväidete vastuvõetavust vastavalt artikli 10 lõikes 1 osutatud kriteeriumidele või III jaotises sätestatud kava raames saadud vastuväidete vastuvõetavust vastavalt artikli 21 lõikes 1 osutatud kriteeriumidele.

4. Kui liikmesriik leiab pärast vastuväite saamist, et käesoleva määruse nõuded on täidetud, võib ta taotluse kohta teha pooldava otsuse ja esitada taotlustoimiku komisjonile. Sel juhul teavitab liikmesriik komisjoni vastuvõetavatest vastuväidetest, mis on saadud füüsiliselt või juriidiliselt isikult, kes on kõnealuseid tooteid vastavate nimetuste all õiguspäraselt ja pidevalt turustanud vähemalt viis aastat enne lõikes 3 osutatud avaldamise kuupäeva.

Liikmesriik avaldab pooldava otsuse ja tagab, et igal õiguspärast huvi omaval füüsilisel või juriidilisel isikul on võimalus seda vaidlustada.

[…]“.

10 Selle määruse artikli 51 „Vastulausete ja vastuväidete menetlemine“ lõikes 1 on sätestatud:

„Kolme kuu jooksul pärast *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeva võib liikmesriigi või kolmanda riigi ametiasutus või õiguspärast huvi omav füüsiline või juriidiline isik, kelle elukoht on või kes on asutatud kolmandas riigis, esitada komisjonile vastulause.

Esimeses lõigus sätestatud vastulause esitamise tähtaja jooksul võib õigustatud huvi omav füüsiline või juriidiline isik, kelle elukoht on või kes on asutatud muus liikmesriigis kui selles liikmesriigis, kus esitati taotlus, esitada vastulause sellele liikmesriigile, kus ta on asutatud.

[…]“.

11 Määruse artikli 53 lõigetes 1 ja 2 on sätestatud:

„1. Õiguspärast huvi omav rühm võib taotleda tootespetsifikaadi muutmise heakskiitmist.

Taotluses kirjeldatakse ja põhjendatakse taotletud muudatusi.

2. Kui spetsifikaadis tehakse üks või mitu olulist muudatust, kohaldatakse muutmistaotluse suhtes artiklites 49–52 sätestatud menetlust.

[…]

Selleks et käsitada muudatust II jaotises kirjeldatud kvaliteedikava puhul väikese muudatusena, ei tohi see:

[…]

d) mõjutada geograafilise piirkonna määratlust […]

[…]“.

Saksa õigus

12 Kord, mille alusel osalevad „õiguspärase huviga“ isikud kaitstud geograafiliste tähiste registreerimise menetluses ja sellist tähist kandvate toodete spetsifikaatide olulise muutmise taotlustele kohaldatavas menetluses, on Saksa õiguses ette nähtud 25. oktoobri 1994. aasta kaubamärkide ja muude eristavate tähiste kaitse seaduse (Gesetz über den Schutz von Marken und sonstigen Kennzeichen (Markengesetz); *BGBl.* 1994 I, lk 3082; edaspidi „MarkenG“) § 130 lõike 4 teises lauses ja § 133 teises lauses koostoimes selle seaduse § 132 lõiguga 1.

13 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud teabe kohaselt võib MarkenG § 130 lõike 4 teise lause kohaselt iga isik, kellel on „õiguspärane huvi“ ja kes on asutatud või elab Saksamaa territooriumil, esitada DPMA-le kahe kuu jooksul alates kaitstud geograafilise tähise registreerimise taotluse avaldamisest sellele taotlusele vastuväite.

14 Lisaks on esitatud teabe kohaselt MarkenG § 132 lõige 1, mis viitab määruse nr 1151/2012 artikli 53 lõike 2 esimesele lõigule, sätestatud, et MarkenG § 130 lõike 4 teist lauset kohaldatakse *mutatis mutandis* kaitstud geograafilist tähist kandvate toodete spetsifikaadi olulise muutmise taotluste suhtes.

15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitab lisaks, et vastavalt MarkenG § 133 teisele lausele koostoimes selle seaduse § 132 lõikega 1, on – juhul kui DPMA võtab MarkenG § 130 lõike 5 esimese lause alusel koostoimes § 132 lõikega 1 vastu otsuse, milles tunnistatakse, et spetsifikaadi muutmise taotlus on kooskõlas määruses nr 1151/2012 ette nähtud tingimustega ja selle määruse rakendamiseks vastu võetud sätetega, – igal isikul, kes on ette nähtud tähtaja jooksul sellele taotlusele esitanud vastuväite või kelle „õiguspärast huvi" see otsus MarkenG § 130 lõike 5 neljanda lause alusel avaldatud muudatuste tõttu riivab, õigus see otsus vaidlustada.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

16 Nimetus „Spreewälder Gurken (KGT)" on alates 19. märtsist 1999 registreeritud komisjoni peetavas kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste registris geograafilise tähisena töötlemata ja töödeldud kujul „puuviljade, köögiviljade ja teraviljade" jaoks.

17 Spreewaldverein esitas 18. veebruaril 2012 DPMA-le taotluse muuta asjaomase toote spetsifikaati, soovides muuta oma kornišonide tootmismeetodit, eelkõige et kasutada teatud lisaaineid.

18 Pärast selle muutmistaotluse avaldamist 22. augustil 2014 esitas Hengstenberg 16. oktoobril 2014 sellele vastuväite.

19 DPMA tegi 10. septembril 2015 otsuse, et kõnealune tootespetsifikaadi muutmise taotlus on määrusega nr 1151/2012 kooskõlas.

20 Hengstenberg esitas selle otsuse peale kaebuse Bundespatentgericht'ile (Saksamaa Liitvabariigi patendikohus), mille viimati nimetatu jättis rahuldamata põhjendusel, et esiteks puudub Hengstenbergil „õiguspärane huvi" MarkenG § 133 teise lause tähenduses koostoimes selle seaduse § 132 lõikega 1, ning teiseks, et see kaebus on igal juhul põhjendamatu. Bundespatentgericht (Saksamaa Liitvabariigi patendikohus) andis siiski loa kaevata oma otsus edasi eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

21 Bundespatentgericht (Saksamaa Liitvabariigi patendikohus) leidis, et tuleb eristada kahte erinevat olukorda olenevalt sellest, kas vastuväide on esitatud kaitstud geograafilise tähise registreerimistaotluse peale või on esitatud sellist tähist kandva toote spetsifikaadi muutmise taotluse peale – tema arvates puudub sellises olukorras isikutel, kes ei asu asjaomases geograafilises piirkonnas ja kellel ei ole lubatud kaitstud nimetust kasutada, nõutav „õiguspärane huvi". Tema väitel ei saa „õiguspärast huvi" põhjendada asjaoluga, et turustatakse kaitstud geograafilist tähist kandvaid tooteid, ega turu ja konkurentsi üldise olukorraga.

22 Bundespatentgericht (Saksamaa Liitvabariigi patendikohus) sedastas, et ainsad isikud, keda tootespetsifikaadi muutmise tõttu kaitstud geograafilise tähise väidetav „väärtuse vähenemine" või asjaomase toote maine või tuntuse kahjustamine võib mõjutada, on tootjad, kes asuvad asjaomases geograafilises piirkonnas.

23 Bundespatentgerichti (Saksamaa Liitvabariigi patendikohus) otsuse peale esitatud apellatsioonkaebust lahendades märgib Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus), et riigisiseste õigusnormide kohaselt, millega võetakse üle määrus nr 1151/2012, on õigus vaidlustada otsus, millega tunnistatakse tootespetsifikaadi muutmise taotlus nimetatud määruses ette nähtud tingimustele vastavaks, igal isikul, kes on ette nähtud tähtaja jooksul muutmistaotluse suhtes esitanud vastuväite või kelle „õiguspärast huvi" on sellise taotluse rahuldamise otsus riivanud.

24 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et määruse nr 1151/2012 artikli 49 lõike 4 teises lõigus kasutatud mõistet „õiguspärane huvi", mis peab olema igal isikul, kes vaidlustab tootespetsifikaadi olulise muutmise taotlust rahuldava otsuse, ei ole praegu liidu õiguses määratletud.

25 Lisaks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et liikmesriigi kohtud peavad otsustama, kas kaitstud geograafilist tähist kandva toote spetsifikaadi muutmise taotlus on õiguspärane, samade kontrollikriteeriumide alusel kui need, mis on mõeldud kõikide nende lõplike otsuste jaoks, mis võivad kahjustada kolmandatele isikutele liidu õigusest tulenevaid õigusi.

26 Seega tekib küsimus, kas kaitstud geograafilist tähist kandva toote spetsifikaadi olulise muutmise taotluse menetluses võib igale füüsilisele või juriidilisele isikule avalduv tegelik või võimalik majanduslik mõju, mis ei ole täiesti ebatõenäoline, olla piisav selleks, et põhjendada „õiguspärast huvi“, mida nõutakse sellisele taotlusele vastuväite esitamiseks või taotluse kohta tehtud positiivse otsuse vaidlustamiseks, sest niivõrd lai määratlus võib olla vastuolus nõudega, et selline huvi peab olema õiguspärane ega võimalda piiritleda piisavalt täpselt vastavaid vastuväite esitamise ja vaidlustamise õigusi.

27 Selles kontekstis on eelotsusetaotluse esitanud kohtul tekkinud küsimus, kas mõistet „õiguspärane huvi“ tuleb tõlgendada nii, et selline huvi on üksnes ettevõtjatel, kes toodavad tooteid või toiduaineid, mis on sarnased nendega, mille jaoks kaitstud geograafiline tähis on registreeritud. Lisaks leiab ta, et selle ettevõtjate rühma määratlemiseks, kellel võib olla „õiguspärane huvi“, võib kohaldada konkreetse konkurentsiolukorra kriteeriumi.

28 Vastupidi Bundespatentgerichtile (Saksamaa Liitvabariigi patendikohus) leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tootja asukohta asjaomases geograafilises piirkonnas ei saa pidada otsustavaks kriteeriumiks, mille alusel saab tuvastada, et isikul on õiguspärane huvi esitada vastuväide kaitstud geograafilist tähist kandva toote spetsifikaadi olulise muutmise taotluse peale, kuna sellise tootespetsifikaadi järgimist peab saama nõuda ka konkureerivatelt tootjatelt, kes ei asu selles geograafilises piirkonnas, sest tootespetsifikaadi oluline muudatus toob kaasa ohu, et selle toote maine või tuntus ei ole enam seotud selle geograafilise piirkonnaga, mis on vastuolus määruse nr 1151/2012 artikli 5 lõikega 2.

29 Lõpuks leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ka määruse nr 1151/2012 sõnastus ise ei toeta lähenemist, et mõistet „õiguspärane huvi“ tuleb kaitstud geograafilise tähise registreerimise menetluses ja sellist tähist kandva toote spetsifikaadi muutmise taotluste menetluse raames tõlgendada erinevalt.

30 Neil asjaoludel otsustas Bundesgerichtshof (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim üldkohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas spetsifikaadi olulise muudatuse taotlemise menetluses võib iga füüsiline või juriidiline isik, kellele see avaldab tegelikult või võib avaldada majanduslikku mõju, mis ei ole täiesti ebatõenäoline, tugineda õiguspärasele huvile määruse nr 1151/2012 artikli 53 lõike 2 esimese lõigu tähenduses koostoimes sama määruse artikli 49 lõike 3 esimese lõigu ja lõike 4 teise lõiguga, mis on vajalik, et esitada taotlusele vastuväide või vaidlustada taotluse kohta tehtud pooldav otsus?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav:

Kas spetsifikaadi olulise muutmise menetluses on õiguspärane huvi määruse nr 1151/2012 artikli 53 lõike 2 esimese lõigu tähenduses koostoimes sama määruse artikli 49 lõike 3 esimese lõigu ja lõike 4 teise lõiguga (ainult) ettevõtjal, kes toodab nende toodetega, mille jaoks kaitstud geograafiline tähis on registreeritud, samaväärseid tooteid või toitu?

3. Kui vastus teisele küsimusele on eitav:
   a) Kas seoses nõuetega, mis esitatakse õiguspärasele huvile määruse nr 1151/2012 artikli 49 lõike 3 esimese lõigu ja lõike 4 teise lõigu tähenduses, tuleb eristada ühelt poolt selle määruse artiklites 49–52 sätestatud registreerimismenetlust ja teiselt poolt sama määruse artiklis 53 sätestatud spetsifikaadi muutmise menetlust?

b) Kas seetõttu võib spetsifikaadi olulise muutmise menetluses olla õiguspärane huvi määruse nr 1151/2012 artikli 53 lõike 2 esimese lõigu tähenduses koostoimes sama määruse artikli 49 lõike 3 esimese lõigu ja lõike 4 teise lõiguga ainult nendel tootjatel, kes toodavad või konkreetselt kavandavad toota asjaomases geograafilises piirkonnas tootespetsifikaadile vastavaid tooteid, mistõttu ei saa tootjad, kes ei asu selles geograafilises piirkonnas, mingil juhul tugineda õiguspärasele huvile?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

31 Esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas mõistet „õiguspärane huvi“ määruse nr 1151/2012 artikli 49 lõike 3 esimese lõigu ja lõike 4 teise lõigu tähenduses koostoimes sama määruse artikli 53 lõike 2 esimese lõiguga tuleb tõlgendada nii, et kaitstud geograafilist tähist kandva toote spetsifikaadi olulise muutmise taotluse menetluses võib iga füüsiline või juriidiline isik, kellele taotletud muudatused avaldavad tegelikult või võivad avaldada majanduslikku mõju, mis ei ole täiesti ebatõenäoline, tugineda „õiguspärasele huvile“, mida nõutakse muutmistaotlusele vastuväite esitamiseks või sellise taotluse kohta tehtud pooldava otsuse vaidlustamiseks.

32 Kõigepealt olgu märgitud selliste kaitstud geograafilist tähist kandvate toodete spetsifikaadis oluliste muudatuste tegemise taotluste kohta, nagu käsitletakse põhikohtuasjas, et vastavalt viitele määruse nr 1151/2012 artikli 53 lõike 2 esimeses lõigus, kohaldatakse nende suhtes sama menetlust kui kaitstud geograafilise tähise registreerimisel (vt selle kohta 29. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus GAEC Jeanningros, C-785/18, EU:C:2020:46, punkt 29), mistõttu tuleb mõistet „õiguspärane huvi“ määruse nr 1151/2012 artikli 49 lõike 3 esimese lõigu ja lõike 4 teise lõigu tähenduses koostoimes selle määruse artikli 53 lõike 2 esimese lõiguga tõlgendada samamoodi, sõltumata sellest, kas tegemist on kaitstud geograafilise tähise registreerimismenetlusega või sellist tähist kandva toote spetsifikaadi olulise muutmise taotluse menetlusega.

33 Määruse nr 1151/2012 artikli 49 lõike 3 esimese lõigu ja lõike 4 teise lõigu tähenduses, koostoimes selle määruse artikli 53 lõike 2 esimese lõiguga, tuleb mõiste „õiguspärane huvi“ tõlgendamise kohta märkida, et seda mõistet ei ole ei nendes sätetes ega üheski teises selle määruse sättes määratletud.

34 Sellegipoolest ei ole vaidlust selles, et liidu õigusnormi tõlgendamisel tuleb lisaks selle sõnastusele arvesse võtta ka selle konteksti ja selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa säte on, ning selle õigusakti tekkelugu.

35 Esimesena olgu märgitud seoses määruse nr 1151/2012 artikli 49 lõike 3 esimese lõigu ja lõike 4 teise lõigu ning artikli 53 lõike 2 esimese lõigu sõnastusega, et nendest sätetest nähtub, et „iga õiguspärast huvi omav füüsiline või juriidiline isik“ võib kasutada vastuväite esitamise ja vaidlustamise õigust.

36 Kuigi mõiste „õiguspärane huvi“ kasutamine ei näita, millist kriteeriumi tuleb arvesse võtta, et määrata kindlaks nende isikute ring, kellel on riigisiseses menetluses õigus vaidlustada kaitstud geograafilise tähise registreerimine või esitada vastuväide sellist tähist kandva toote spetsifikaadi olulise muutmise taotluse peale, annab väljendi „iga füüsiline või juriidiline isik“ lisamine neile sätetele siiski mõista, et seadusandja ei soovinud nende isikute ringi kitsendada. Samas nähtub sellest sõnastusest selgelt, et see „õiguspärane huvi“ ei ole piiratud üksnes ettevõtjatega, kes toodavad tooteid või toitu, mis on sarnased nendega, mida toodavad ettevõtjad, kelle toodetel võib kasutada kaitstud geograafilist tähist, ega ka mitte ainult viimati nimetatud tootjatega, välistades kõik teised tootjad.

37 Teisena tuleb seoses kontekstiga meelde tuletada, et määrusega nr 1151/2012 kehtestatakse pädevuse jaotuse süsteem nimelt nii, et komisjon saab teha otsuse mõne nimetuse kaitstud geograafilise tähisena registreerimise kohta vaid siis, kui asjaomane liikmesriik on esitanud talle sellekohase taotluse, ning sellise taotluse saab esitada üksnes siis, kui liikmesriik on kontrollinud, et see on põhjendatud. Selline pädevuste jaotuse süsteem on seletatav eelkõige asjaoluga, et kaitstud geograafilise tähise registreerimine eeldab teatud hulga tingimuste täidetuse kontrollimist, mis omakorda nõuab hulgaliselt põhjalikke teadmisi selle liikmesriigi konkreetsete asjaolude kohta, mida selle riigi pädevatel asutustel on parem kontrollida (vt selle kohta 29. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus GAEC Jeanningros, C-785/18, EU:C:2020:46, punkt 24 ja seal viidatud kohtupraktika).

38 Lisaks nähtub määruse nr 1151/2012 artikli 49 lõikest 3 ja lõike 4 teisest lõigust, et liikmesriigi ülesanne on hinnata vastuväite vastuvõetavust lähtudes selle määruse artikli 10 lõikes 1 osutatud kriteeriumidest. Selles osas näeb kõnealuse sätte punkt c ette, et vastuväide on vastuvõetav, kui see tõendab, et kavandatud nimetuse registreerimine või nimetuse muutmine kahjustaks samasugust nimetust või kaubamärki või tooteid, mida on õiguspäraselt turustatud vähemalt viis aastat enne selle määruse artikli 50 lõike 2 punktis a ette nähtud kuupäeva.

39 Seega tuleneb eespool toodust, et kuna kaitstud geograafilise tähise registreerimistaotluse või selle olulise muutmise taotluse kontrollimine on peamiselt asjaomase liikmesriigi ülesanne, siis on eriti vajalik anda füüsilistele või juriidilistele isikutele, kes võivad registreerimisest või tootespetsifikaadi olulisest muutmisest saada majanduslikku kasu või vastupidi kahju, ulatuslik võimalus selle vaidlustamiseks, et nende argumente saaks kontrollida riigisiseses vastuväite või vaidlustusmenetluses.

40 Kolmandana on selline tõlgendus kooskõlas määruse nr 1151/2012 eesmärkidega.

41 Esiteks nähtub määruse nr 1151/2012 artikli 1 lõikest 2 koostoimes selle määruse põhjendustega 17, 18 ja 20, et selle määruse eesmärk on kehtestada kvaliteedikavad, mis panustavad toodete kvaliteedi ja nende tootmisviisi tunnustamisse kui täiendavat väärtust andvasse tegurisse.

42 Teiseks nähtub selle määruse artikli 1 lõikest 1 koostoimes põhjendustega 20 ja 39, et selle määruse eesmärk on ka vältida ebaausate konkurentsitingimuste tekkimist.

43 Lisaks on määruse nr 1151/2012 sätete eesmärk takistada kaitstud päritolunimetuste ja kaitstud geograafiliste tähiste väärkasutamist ja seda mitte üksnes ostjate huvides, vaid ka tootjate huvides, kes on pingutanud selle nimel, et tagada selliseid tähiseid õiguspäraselt kandvate toodete eeldatavad omadused (vt analoogia alusel 7. juuni 2018. aasta kohtuotsus Scotch Whisky Association, C-44/17, EU:C:2018:415, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).

44 Selle määruse põhjendusest 19 tuleneb ka, et kaitstud nimetustega seotud intellektuaalomandi õiguste ühetaoline kaitse kogu liidus on esmatähtis eesmärk, mida saab tulemuslikumalt saavutada liidu tasandil. Selline eesmärk räägib ka mõiste „õiguspärane huvi“ laia tõlgendamise kasuks. Selline ühetaoline kaitse eeldab nimelt, et kaitstud geograafilise tähise registreerimise või selliselt kaitstud toote spetsifikaadi olulise muutmise tingimuste kontrollimine toimub kõigis liikmesriikides ühetaoliselt, mis räägib vastu mõiste „õiguspärane huvi“ kitsale käsitlusele. Selline käsitlus oleks vastuolus võimalusega, et ühes liikmesriigis asuv isik võib esitada komisjonile vastuväite teise liikmesriigi territooriumiga seotud geograafilise tähise registreerimistaotluse või olulise muutmise taotluse peale.

45 Eeltoodust tuleneb, et mõiste „õiguspärane huvi“ lai tõlgendus on nende eesmärkide saavutamiseks kõige sobivam, kuna see tagab, et lai ring isikuid võib vastuväite või vaidlustamise abil edendada konkreetsete toodete kõrget kvaliteeti ja tootmisviise, takistades samas tootjatel, kelle tooted kannavad kaitstud päritolunimetust, saada pärast asjaomase toote registreerimist või tootespetsifikaadi olulist muutmist konkurentsieelist kvaliteedistandardite alandamisest. Lisaks võimaldab selline tõlgendus kõige paremini pädeval asutusel määruse nr 1151/2012 artikli 49 lõike 2 teises lõigus ette nähtud

ülesande täitmisel välja selgitada, kas registreerimistaotlus või oluliselt muutmise taotlus vastab nõutud tingimustele, ja kontrollida, kas toodete või toidu omadused on teatud territooriumiga lahutamatult seotud.

46 Lõpuks, kuna kaitstud geograafilist tähist kandva toote spetsifikaadi olulise muutmise taotlus võib vastavalt määruse nr 1151/2012 artikli 53 lõike 2 kolmanda lõigu punktile d mõjutada selle geograafilise piirkonna määratlust, millega asjaomane tähis seotud on, siis võtaks tõlgendus, mille kohaselt võivad üksnes selles geograafilises piirkonnas asuvad tootjad selle muudatuse vastustamiseks tugineda „õiguspärasele huvile“, ettevõtjatelt, kes senini asusid väljaspool seda geograafilist piirkonda, kuid keelduvad asjaomase toote spetsifikaadi tingimusi täitmast, õiguse vastustada muudatust, mis mõjutab oluliselt nende toodete tootmisviisi.

47 Neljandana toetab seda tõlgendust määruse nr 1151/2012 tekkelugu.

48 Selles osas tuleneb määruse nr 2081/92 artikli 7 lõikest 3, mis tunnistati kehtetuks määrusega nr 510/2006, mis omakorda tunnistati kehtetuks määrusega nr 1151/2012, et kaitstud geograafilise tähise riiklikes ametiasutustes registreerimise menetluses vastuväidete esitamise õigus oli „igal füüsilisel või juriidilisel isikul, keda registreerimine õigustatult puudutab“ – mõiste, mida Euroopa Kohus tõlgendas nii, et see hõlmab õigustatud majanduslikku huvi (vt 26. oktoobri 2000. aasta kohtumäärus Molkerei Großbraunshain ja Bene Nahrungsmittel *vs.* komisjon, C-447/98 P, EU:C:2000:586, punkt 72).

49 Määruse nr 510/2006 artikli 7 lõikes 2 oli samuti ette nähtud, et „iga õigustatud huvi omav füüsiline või juriidiline isik“ võib esitada vastuväite kaitstud geograafilise tähise registreerimisele riiklikus ametiasutuses.

50 Selline mõiste esineb ka määruse nr 1151/2012 artikli 49 lõike 3 esimeses lõikes, mille kohaselt „algatab liikmesriik riigisisese vastuväidete esitamise menetluse, millega tagatakse nimetatud taotluse nõuetekohane avaldamine ja nähakse ette mõistlik aeg, mille jooksul võib iga õiguspärast huvi omav füüsiline või juriidiline isik, kelle elukoht on selles riigis või kes on selle riigi territooriumil asutatud, esitada taotlusele oma vastuväite“.

51 Selle mõiste valik peegeldab liidu seadusandja tahet võimaldada laial isikuteringil kasutada õigust esitada riigisiseses vastulausemenetluses vastuväiteid kaitstud geograafilise tähise registreerimisele või sellist tähist kandva toote tootespetsifikaadi olulise muutmise taotluse menetluse raames.

52 Viiendana ja viimasena tuleb rõhutada, et seda, kas on olemas õigus esitada vastuväide kaitstud geograafilise tähise registreerimisele või seda tähist kandva toote spetsifikaadi olulisele muutmisele, tuleb hinnata juhtumipõhiselt, võttes arvesse iga konkreetse olukorra eripära. Lisaks peab selline kontrollimine selle õiguse kuritarvitamise takistamiseks võimaldama konkreetselt kontrollida, et füüsilise või juriidilise isiku viidatud „õiguspärane huvi“ ei ole ebatõenäoline või oletuslik.

53 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 1151/2012 artikli 49 lõike 3 esimest lõiku ja lõike 4 teist lõiku koostoimes sama määruse artikli 53 lõike 2 esimese lõiguga tuleb tõlgendada nii, et kaitstud geograafilist tähist kandva toote spetsifikaadi olulise muutmise taotlustele kohaldatavas menetluses võib iga füüsiline või juriidiline isik, kellele taotletud muudatused avaldavad tegelikult või võivad avaldada majanduslikku mõju, mis ei ole täiesti ebatõenäoline, tugineda „õiguspärasele huvile“, mida nõutakse muutmistaotlusele vastuväite esitamiseks või sellise taotluse kohta tehtud positiivse otsuse vaidlustamiseks, juhul, kui selle isiku huvide riivamise oht ei ole täiesti ebatõenäoline või oletuslik, mille peab välja selgitama eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Teine ja kolmas küsimus

54 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole vaja teisele ja kolmandale küsimusele vastata.

Kohtukulud

55 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (neljas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määruse (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta artikli 49 lõike 3 esimest lõiku ja lõike 4 teist lõiku koostoimes selle määruse artikli 53 lõike 2 esimese lõiguga tuleb tõlgendada nii, et kaitstud geograafilist tähist kandva toote spetsifikaadi olulise muutmise taotlustele kohaldatavas menetluses võib iga füüsiline või juriidiline isik, kellele taotletud muudatused avaldavad tegelikult või võivad avaldada majanduslikku mõju, mis ei ole täiesti ebatõenäoline, tugineda „õiguspärasele huvile“, mida nõutakse muutmistaotlusele vastuväite esitamiseks või sellise taotluse kohta tehtud positiivse otsuse vaidlustamiseks, juhul, kui selle isiku huvide riivamise oht ei ole täiesti ebatõenäoline või oletuslik, mille peab välja selgitama eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Allkirjad